

Kendsgerningerne tale — men selv om nu objektiv Fremstilling ikke skulde være mulig, ser jeg ikke nogen Indvending mod Statsunderstøttelse deri, at Foredragene ere farvede af Talerens Personlighed; hvis det giver dem saa meget større Tiltrækning, er det saa meget bedre. Den ærede Taler sagde, at det førte let til Afhængighed af Strømninger ved Universitetet, og derfor kunde man vanskelig give Bevillingen. Jeg siger dertil: det er muligt; men vi have nu en Gang ikke andre Vilkaar at virke under end at tage de Kræfter, der staa til Raadighed; og hvis vekslende Strømninger ved Universitetet gøre sig gældende, saa vil Statens Tilskud komme til at veksle saaledes, at det til den ene Tid gavner en Strømning, til den anden Tid en anden. Derved opretholdes den naturlige Ligevægt i Statens Holdning. Jeg ser ikke deri, at man maa arbejde med de Personligheder og med de Institutioner, man har; nogen begrundet Indvending mod, at Staten træder hjælpende til. Vi skulle ikke støtte, sagde dernæst det ærede Medlem, denne enkelte Slags Foredrag i Modsætning til alle andre. Jeg synes, at Sagen er ganske simpelt den, at vi have en Statsinstitution, Universitetet, som ledes af Staten og faar sit Livsophold fra Staten. Nu kommer denne Statsinstitution til os og siger: Vi vilde gerne udvide vor Virksomhed, vi vilde gerne stærkere end før træde den store Befolkning i Møde, vi vilde gerne gøre Universitetet ogsaa til et Folkeuniversitet; maa vi ikke faa Lov til det saaledes, at Staten understøtter ogsaa denne vor Virksomhed, ligesom den bærer al vor øvrige Virksomhed? Det er Forholdet, men saa er det dog højst naturligt at sige: Du er ganske vist en Statsinstitution og skal ganske vist virke til daglig Brug ved Statens Midler, men naar der er Tale om at lade den store Befolkning faa Gavn af din Virksomhed, vil Staten ikke være med længer. Dette forekommer mig i alt Fald ikke at være et Standpunkt, der passer i Folketinget. Endelig blev der sagt af det ærede Medlem: Lad os vente nogle Aar og se, hvad det hele duer til. Dertil vil jeg svare, at det er jo slet ikke en Bevægelse, der er falden ned fra Himlen i dette Øjeblik. Det er en Bevægelse, som Aaringer tilbage har haft sin Talsmand i dette samme Folketing, hvor vi nu staa og forhandle. Den 17. November 1879 stod den daværende Folketingsmand Professor Frederik Dahl og udviklede en Tankegang, som han senere gav fyldigere Udtryk i en Afhand-

ling, han kaldte: „Højskolen i Soer, et sjette Universitetsfakultet“. Selve Titlen var altsaa en Fortolkning af den Højskole i Sorø, som han mente var den rette, nemlig en Udvidelse af Universitetets Virksomhed udad til mod den store Befolkning. Og der er herhjemme praktisk virket i henvend en Snes Aar ud fra den Tankegang, her er Tale om. Maaden, hvorpaa Bevægelsen i dette Øjeblik er kommen til os, er ikke den, at Universitetet uden nogen Foranledning har sagt: Nu ville vi gøre noget saadant. Nej, den er kommen saaledes, at Foredragsforeninger og andre Foreninger ere komne til Universitetet og have sagt: Vi føle i Kraft af vor Erfaring Trang til noget saadant, hjælp os! Rækker af Foredrag med Samtaler har i det nævnte Aaremaal været afholdte her i København og samlet et Publikum omsig, i de senere Tider ogsaa paa Grundlag af trykte Grundrids og det har haft de smukkeste Resultater. Men ogsaa ude i Landet har en Bevægelse som denne været i Gang i Aaringer, saaledes i Nordsjælland og i Sydsjælland. Man har sluttet sig sammen, har kaldt en bekendt Videnskabsmand eller universitetsdannet Lærer ud til sig, for Aar efter Aar at nyde godt af hans Foredrag. Jeg husker et Tilfælde, hvor man begyndte i Nordsjælland med 6 Foredrag, og saa næste Aar kom og sagde: Hold nu 12 sammenhængende Foredrag for os. I Sydsjælland har paa samme Maade baade et nuværende og et tidligere Medlem af dette Ting og andre holdt lignende Rækker af Foredrag. Helt ny er Bevægelsen altsaa ikke. Direkte Medvirkning af Universitetets Lærere er heller ikke noget nyt. Jeg har paa Universitetet endvidere hørt saadanne Foredrag af Biskop Kierkegaard, og der kunde nævnes mangfoldige andre. Bevægelsen er nu naaet saa vidt, at man kan sige, den har en Fortid, hvorigennem den mener at have bevist sin Livskraft, baaret frem af det private Initiativ. Nu banker den paa hos den offentlige Institution, Universitetet, og hos Staten, og siger: Hjælp os nu til det næste Skridt fremad! Det er Situationen. Derfor anbefaler jeg, at man giver Bevillingen; jeg tror, man gavner baade Befolkningen og Universitetet derved.

Doose: Det er ogsaa angaaende Ændringsforslaget om at yde Tilskud til Folkeuniversitetets Undervisning, at jeg har begæret Ordet. Der er jo talt en hel Del om det, og jeg kunde ogsaa godt frafalde Ordet, men da netop Folkeuniversitetet